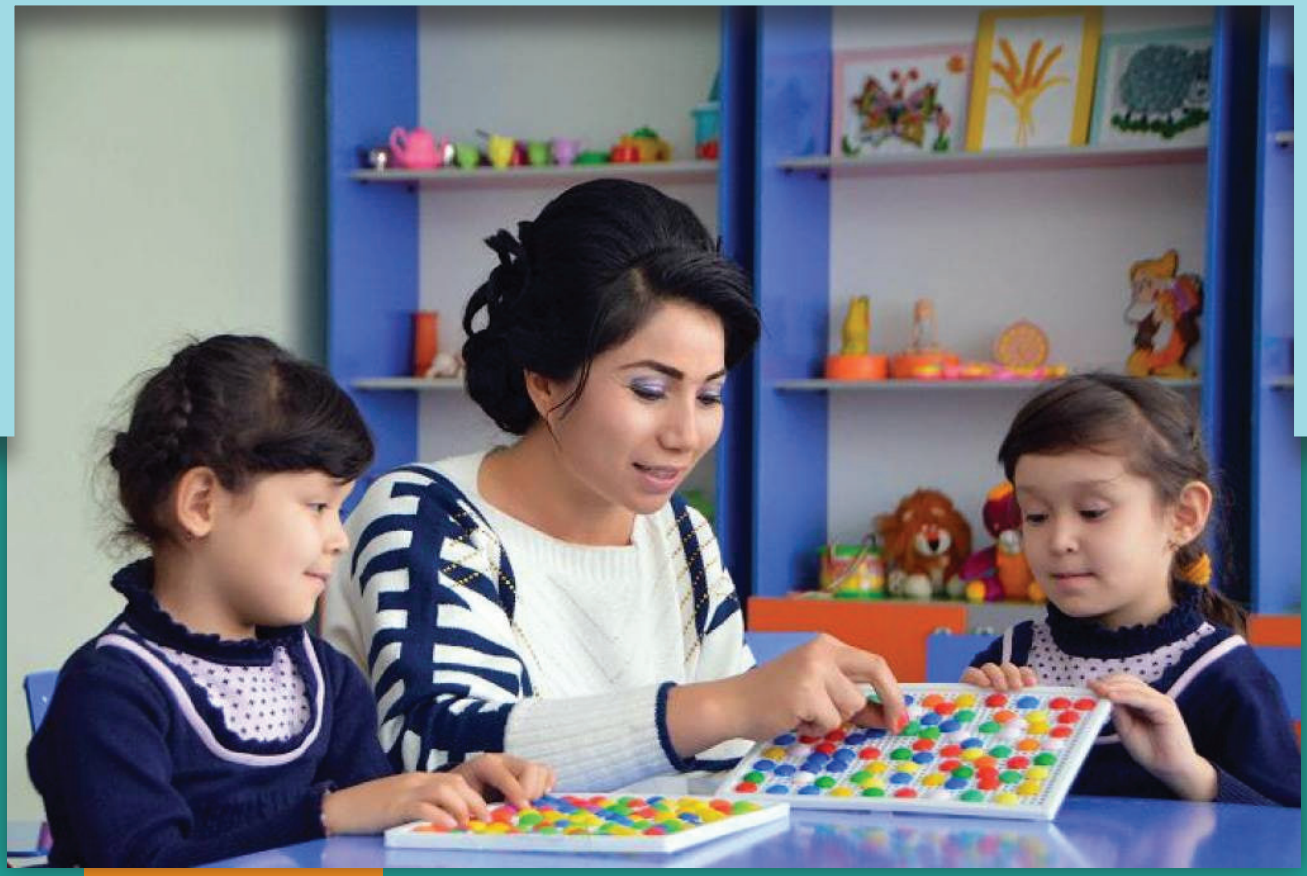
ISSN: 3060-4613

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

№11(3)
2026

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar böyiça)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport maşğulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqiçlari böyiça)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgaça ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LİMİ

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslaşgan ilmiy jurnal

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LİMİ

Elektron naşr. 540 sahifa,
13-noyabr, 2026-yil.

BOŞ MUHARRIR:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOŞ MUHARRIR ÖRINBOSARI:
Aşurov Ramzidin Ramazonoviç – Psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGAŞI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Şoumarov Ğ.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirğizboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Şaripov Ş.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Şermuhammadov B.Ş. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qöldoşev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozoğiston)
Rejep Özyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Ça – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Ş. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi Özbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM boş muharriri, Özbekiston Respublikasida xizmat körsatgan jurnalist, filologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
Ğafurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Şomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD)
Nematov Ş.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Sayimova D. K. – texnika fanlari bo'yiça falsafa doktori (PhD)
Yuldaşeva F.I. – pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori (PhD),dotsent
Yuldaşeva D.B. – filologiya fanlari böyiça falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toşkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qaşqadaryo viloyati Maktabgaça va maktab ta'limi boşqarmasi boşliğining birinçi örinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bölimining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor öğli – Pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va işbilarmon" MÇJ
Hamkorlarimiz: Özbekiston Respublikasi Ta'lim va ilm-fan vazirligi,
Özbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

EDİTORİAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician
Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi O'zbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Sayimova D. K. – Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences
Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics
Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali Özbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni çop etiş uçun milliy ilmiy naşrlar röyxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari böyiça: OAK Kengaşi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

• Ekspert kengaşi (29.10.2024-y., №10)

• Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari böyiça: Toşkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

• Ekspert kengaşi (25.05.2025-y., №10)

• Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

Özbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi böyiça röyxatdan ötkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA SODERJANIE CONTENTS

MUNDARIJA

Teaching English Grammar as a Product in Grades 5–8: A Teacher-Controlled Model for Integrating Artificial Intelligence 10
Veronica Khatamova

Русский язык как средство формирования профессиональной компетентности будущих специалистов 15
Мусаева Амина Караматовна

Сопоставление русской и узбекской литературной критики 23
Шакирова Гулмира Рашидовна

The Impact of Group Discussion on Developing Students' Speaking Skills in EFL Context 31
Tursunboyeva Saodat Ravşanbek qizi

Поэтика дегуманизации в прозе М. А. Булгакова и Назара Эшонкула: сравнительно-типологический анализ 36
Болтаева Дильноза Руслановна

Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarining metodik tayyorgarligini şakllantirişda multimodal ta'lim resurslarining örni 41
Koziyeva Fazilat Sadullayevna

Sun'iy intellekt va adaptiv ta'lim texnologiyalari integratsiyasi asosida boşlanğiç sinf öquvçilarining individual öqiş kompetensiyalarini rivojlantiriş 48
Öktamova Mehrigiyo A'zamovna

Didactic Possibilities of Activating Primary School Pupils' Cognitive Processes in Literacy Reading Lessons 55
Maxmudova Nigora Hikmatovna

Opportunities of Practice-Oriented Education in Developing the Pedagogical Mastery of Future Primary School Teachers 61
Şukurova Madina Öktam qizi

Своеобразие методов рки: между универсальной методикой и национально-ориентированной практикой 67
Raximova Norbish Sharopovna

Ösmirlik davrida raqamli texnologiyalardan foydalanişning diqqat barqarorligiga ta'siri 74
Abdullayeva Mahfuza Ollabergan qizi

Neyropedagogik yondaşuv asosida bölajak tarbiyaçilarning mantiqiy fikrlaşini rivojlantiriş texnologiyasi 81
Ibrohimova Xadiça Masumjon qizi

Maktabgaça va boşlanğiç matematik ta'lim uzviyligi va izçilligini ta'minlaşning innovatsion modeli 83
Qozaqova Karimaxon Mamajonovna

Использование инновационных средств при обучении длительно болеющих детей 90
Рустамова Нозима Фазлиддиновна, Баходирова Камола Комиловна, Хошимова Гулзода Ойбековна

Bolalarning emotsional holatini aniqlaşda psixologik diagnostikaning örni 93
Baxrillayeva Moxiçexra Raxmatillayevna

Kiçik maktab yoşidagi öquvçilarni tabiatga qiziqtiriş asosida tadqiqotçilik könikmalarini şakllantirişning didaktik mazmuni 98
Elmuratova Dilrabo Muhammatovna, Jabbarova Şahodat Ibrohim qizi

Maktabgaça yoşdagi bolalarda irodaviy sifatlarni şakllantiriş metodikasi 103
Hazratqulova Munira

Maktabgaça yoşdagi bolalarga universal design for learning (UDL) modeli asosida ta'lim beriş imkoniyatlari 106
Maxmudova Nasiba Nurmuxammetovna

Multimodal ta'lim muhitida yuqori sinf öquvçilarining madaniy-intellektual rivojlaniş mezonlari va tarkibiy tuzilmasi 110
Qliçeva Gözal Çorşanbiyevna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining öquvçilarda ijodiy fikrlaşni şakllantirişdagi progresiv ahamiyati 116
Raimberdiyeva Guliza Uluğbek qizi

Maktabgaça yoşdagi bolalarda öyin faoliyati orqali taşkilotçilik könikmalarini şakllantiriş 121
Rizayeva Gulnora Botirovna, Ortikova Xurşida Bahritdin qizi

Videoanaliz texnologiyalaridan foydalaniş orqali boşlanğiç tayyorgarlik bosqiçidagi uzunlikka sakrovçilarning sakraş texnikasini takomillaştiriş..... 127
Rözimatova Şohista

Tibbiyotni öqitiş pedagogikasi va tibbiy psixologiyaning özaro boğliqligi..... 132
Rustamova Surayyoxon Şoxobovna

Bolalarda matematik öyinlar orqali predmetlarning ölçami va ularni ölçaş haqidagi tasavvurlarni şakllantiriş..... 137
Sobirova Nigora Boburovna

Ta'limiy faoliyat orqali örta yoş guruh bolalarida mehnat könikmalarini şakllantirişning pedagogik asoslari... 141
Şokirova E'zoza

Maktabgaça ta'limda öyin texnologiyalarining bolalar ijtimoiy-emotsional rivojlanişidagi ahamiyati..... 146
Turdiyeva Mohira Juraqulovna

Maktabgaça yoşdagi bolalarda ekologik tarbiyani şakllantirişning pedagogik asoslari 154
Xasanova Shahnoza Quychi qizi

Maktabgaça ta'lim taşkilotlarida bolalarning kommunikativ sifatlarini şakllantiriş..... 157
Xöjamberdiyeva Maftuna Norqobilovna, Shonazarova Madina Farhod qizi

Maktabgaça yoşdagi bolalar submadaniyatining şakllaniş mexanizmlari va pedagogik omillari..... 161
Xudoyberdiyeva Şoxista Eliboyevna

Jismoniy tarbiya va sport ta'limini raqamlaştirişda sun'iy intellekt vositalarining didaktik imkoniyatlari..... 166
Yuldaşov Zafarjon Şuxratovich

Диалог культур русскоязычной прозы современных писателей узбекистана: новый подход 171
Чернова Татьяна Алексеевна

Культурная семантика как условие языковой компетентности..... 175
Ширбачеева Лейла Сухробовна

Pedagogik improvizatsiya könikmalarini şakllantirişning nazariy-metodik jihatlari 178
Satvaldiyeva Nilufar Zoyirjon qizi

Hujayraning kimyoviy tarkibi: "Oqsillar va DNK" mavzusini konseptual vizual skraybing va syujetli hikoyaçilik integratsiyasi asosida öqitiş 184
Toştemirova Muazzam Akmaljonovna, Musayeva Ma'sumaxon Mahammadjon qizi

Muvaffaqiyatli rahbar ayol obrazini şakllantirişning tadqiq etilişi..... 187
Xudoyqulova Gulşoda Baxronovna

Технология развития диагностической деятельности будущих учителей на основе компетентностного подхода 190
Насырова Зарина Мунировна

Zamonaviy stomatologiyada xalqaro tibbiy terminologiyaning şakllanişi va rivojlanişi 195
Rustamov Kamronbek Ravşanbek öğli, Minavarova Gavhar Mukimjonovna

Talabalarda ta'lim menejmentini taşkil etişning ijtimoiy-psixologik omillari 198
Utamurodova Gulçexra Narbayevna

Factors Associated With Chinese Language Learning Motivation Among Uzbek University Students in China: a Mixed-Methods Study 202
Abboskhon Azatkhanov, Feng Xue

"Bolalar jismoniy tarbiyasi" fanini öqitiş jarayonida sport maşğulotlari orqali bölajak murabbiylarda kasbiy kompetensiyani şakllantirişning pedagogik imkoniyatlari 211
Törayev Axrorbek Tojdinovich

Basketbolçilarning texnik-taktik tayyorgarligini takomillaştirişning pedagogik usullari.....216
Ergaşov Qahramonjon Asqaroviç

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Maktabgaça yoşdagi bolalar ta'lim-tarbiyasini rivojlantirişda integratsiyaning örni 220
Açilov Ötkir Isomitdinoviç, Karimova Uzlifat Halimjon qizi

Raqamli transformatsiya ta'sirida özbek tilida retronimlarning şakllanişi 228
Anvarova Mohiçehraxon Jahongir qizi

Bölajak muhandislarning kasbiy tayyorgarligini rivojlantirişda cdio texnologiyasi va sanoat integratsiyasining samaradorligi 232
Ğafforov Hasan Ravşanoviç

Nodavlat maktabgaça ta'lim taşkilotlari rahbarlarida strategik boşqaruv kompetensiyalarini şakllantiriş metodikasi 236
Baxronov Rustam Rajaboviç

Jamoaviy sport turlarida şaxslararo munosabatning ijtimoiy-psixologik tahlili 240
Mavlanov Donyor Ergaş öğli

Jismoniy tarbiya maşğulotlarini takomillaştiriş orqali talabalar jismoniy tayyorgarligini rivojlantiriş 244
Qurbonaliyev Ruzamurod Safaralizoda

Tayyorlov guruhlari tarbiyalanuvçilari faoliyatini integratsiyalaşgan holda taşkil etiş muammosi 248
Azamatova Dildora Shuxrat qizi

Work-Life Balance and Teacher Burnout: A Survey-Based Study in Uzbekistan 255
Buriyeva Nilufar Anvar qizi, Fattohova Sevara Zoxid qizi, Anarbayeva Malika Alisher qizi, Salimova Zukhra Sodiq qizi

Til va nutq markazida kvest texnologiyasi asosida bolalarning monologik nutqini şakllantiriş 260
Durdiyeva Mohinur Adilbek qizi

Zamonaviy özbek qizlarida oilaviy hayotga oid tasavvurlarning etnopsixologik xususiyatlari 264
Nurmetova Şohista

Работа с художественным текстом на занятиях русского языка как иностранного 268
Хамраева Дилрабо

Maktabgaça ta'lim taşkilotida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalaniş metodikasi 275
Raxmatova Gulnoz Komilovna

"Ming bir keça" asarining özbekça matnida poetik makon va zamonning lingvistik ifodalanişi 281
Mirzoyeva Yulduz Yusup qizi

Talabalarda ekologik ongni rivojlantirişning ijtimoiy-psixologik determinantlari va psixologik mexanizmlari 286
Muhayyo Karimova

Talabalarning öquv faoliyatiga moslaşuvidagi emotsional zöriqişlarning psixokorreksiyasi 291
Kozimova Nigora Abduqahorovna

Talabaning kun tartibini loyihalaş - soğlom turmuş tarziga tayyorlaşning amaliy vositasi sifatida 296
Mamajonov Baxromjon Baxodirjon öğli

Stresga bardoşlilikni ta'minlovçi içki psixologik resuslar va ularni şakllantiriş qonuniyatlari 301
Saparboyeva Indira Rustam qizi

Jismoniy faollikni rivojlantirişda oliy ta'lim muassasasi sport infratuzilmasidan raqamli bron tizimi orqali foydalaniş samaradorligi 306
Zulunxöjayev Ma'rufjon Ma'murjon öğli

Verbal Creativity in EFL Writing: Concept, Measurement and Teaching Approaches 312
Baratova Gulsevar Otabekovna

10-11-sinf öquvçilarida kimyo fanidan tadqiqotçilik kompetensiyasining tarkibiy komponentlari va mezonlari 317
Botirova Sabogul Rahmatullayevna, Fayzullayeva Malika Ğayrat qizi

Maktabgaça yoşdagi bolalar nutqini rivojlantirişda multimedia texnologiyalaridan foydalaniş metodikasi 323
Muhsinova Shahlo Alişer qizi

Bölajak tarbiyaçilarni raqamli texnologiyalar asosida bolalar sahnalaştiriş faoliyatiga tayyorlaşning TPACK yondaşuviga asoslangan modeli 326
Ötamurodova Şohida Muhammadqulovna

Boşqaruv könikmalarining şakllanganlik darajasini monitoring qiliş va baholaş mezonlari 331
Jörayeva Nargiza Tairovna, Turğunboyeva Feruza Usanovna

Роль педагога в развитии коммуникативных навыков у детей дошкольного возраста 336
Ширбачеева Гульчехра Шакировна, Акбарова Ёркиной Эгамбердиева

Raqamli jamiyatda pozitiv fikrlaş va pedagoglar faoliyatiga ta'sir etiş omillarining psixologik asoslari 341
Sattarova Şaxnozaxon Qöçqarovna

Abdulla Avloniyning "Turkiy guliston yoxud axloq" asarida komil inson tarbiyasi 345
Oripova Ruxşona

Talabalarni maktabgaça ta'lim taşkiloti va ota-onalar hamkorligi örtasidagi özaro munosabat şakllari 350
Turdiqulova Luiza Zayniddinovna

Boşlanğiç sinf öquvçilarida matnli masala yeçiş könikmasini şakllantiriş: bosqiçli metodik model va xatolar diagnostikasi 353
Quçqarova Sarvinoz Atamuratovna, Djumaniyozova Hilola

Ta'lim sifatini boşqarişda pedagogik monitoringdan foydalaniş 358
Ahmedov Xoşim Normamatoviç

Boşlanğiç ta'lim mazmunini integratsiyalaş asosida öquvçilarda meta-predmet kompetensiyalarini rivojlantirişning pedagogik asoslari 364
Norkulova Dilorom Oybekovna

Öquvçilarda jismoniy tarbiyaga içki motivatsiyasini şakllantirişning psixologik, pedagogik mexanizmlari 371
Azizova Sevara Salimjon qizi, Abdullayev Rustam Abduvaliyeviç

Özbek tili maşğulotlarida matn tahlili orqali lingvistik kompetensiyani şakllantiriş 377
Yuldaşeva Dilnoza Bekmurodovna

Bölajak filologlarning adabiy-tahliliy kompetensiyasini şakllantirişda didaktik asarlarning ahamiyati 381
Muradaliyeva Shahnoza Mahmudovna

Ösmirlik davrida qadriyat yönalişlarining şakllaniş xususiyatlari va psixologik-pedagogik tahlil 387
Davranova Gulbahor Numondjonovna

Öquvçilarida oilada kitobxonlik könikmasini rivojlantirişda qator olimlarimizning pedagogik qaraşlari 394
Maydonova Saboxat Sadulloyevna

Universitet 3.0 modeli şaroitida bölajak tarix fani öqituvçilarida tadqiqotçilik kompetensiyasini rivojlantiriş metodikasi 399
Amirova Gulmira Şadmanovna

Maxsus ta'lim ehtiyojiga ega öquvçilar bilan işlaş samaradorligini oşiriş metod va texnologiyalari 404
Tuxtasinov Abror Rustamovich

Maktabgaça yoşdagi bolalarning tabiatga qiziqişlarini tarbiyalaşda pedagogning örni 407
A. A. Abdurashidov, Ne'matova Shahzodabegim Lazizxon qizi

Nutqida nuqsoni bölgan bolalarda tovuş talaffuzini korreksiyalaşda interaktiv va didaktik öyin texnologiyalarining samaradorligi 411
Baytileuova Gulzar Maxset qizi

Voyaga yetmagan bolalarning sud-psixologik ekspertizasini taşkil etişda qöllaniladigan psixologik metodikalar klassifikatsiyasi 415
Elov Ziyodullo Sattoroviç

Maktabgaça ta'lim taşkilotlarida boşqaruv jarayonlarini interaktiv taşkil etişning pedagogik şart-şaroitlari 423
Ilxamdjanova Iroda Ilxamovna

Maktabgaça ta'lim taşkilotlarida rahbarning zamonaviy boşqaruv usullaridan foydalanişi 427
Orolova Soxiba Panjiyevna

Raqamli ta'lim muhitida öquvçilarning axborot madaniyatini tarbiyalaş 432
Umarova Şaxnoza Maxmudjanovna

Using Multimedia and Interactive Technologies in Teaching ELT Methodology to Future English Teachers 436
Urinov Rustambek Yoqubjonoviç

Maktabgaça ta'lim taşkilotlarini boşqarişda zamonaviy menejment yondaşuvlarining ahamiyati 441
Valijanova Sayyora Xayrulla qizi

Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarini falsafiy muloqotga asoslangan ta'limiy öyinlardan foydalanişga tayyorlaşning metodik asoslari 445
Jakbarova Oyazimxon Mutalipovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Bölğusi tarbiyaçi ijtimoiy intellektining aksiologik tuzilmasi: tuşunçaviy asoslar va komponentlar tahlili 449
Ermatova Gulnoz Pirimovna

Oliy ta'limda turizmning tarbiyaviy samaradorligini oşirişga doir pedagogik yondaşuvlar integratsiyasi 456
Nafasov Doniyor Şernafasoviç

XIII–XIV asrlar xorazm ijtimoiy-ma'naviy muhitining Pahlavon Mahmud pedagogik qaraşlari şakllanişiga ta'siri 462
Raxmanova Ikboloy Atanazarovna

Ingliz tilini öqitiş kontekstida kasbiy-muloqot könikmalarini rivojlantirişning pedagogik zarurati 468
Ashurova Zulayxo Erkinovna

Çet tilini öqitişda kompetensiyaviy yondaşuv asosida ta'lim samaradorligini oşiriş 474
Mavlyanova Nilufar Suvankulovna

Внедрение технологии ТРИЗ в образовательную практику ДОО как средство развития творческого мышления дошкольников 478
Самадова Нилуфар Шерпулатовна

Taktil-fazoviy idrok muammosining psixologiyada örganiliş tahlili 482
Jonibekova Xusniyobonu Ergashboy qizi

Öquvçilar jamoasida soğlom psixologik muhitni şakllantiriş orqali nizoli vaziyatlarning oldini oliş mexanizmlari 488
Toshpulatova Nodira Xudjamurodovna

Современные методы изучения и перспективы развития неологии 491
Хатамов Ильдар Уракович

Boşlanğiç sinf öquvçilarida kommunikativ kompetensiyani şakllantiriş orqali oğzaki nutqni rivojlantiriş 494
Ahmedova Nigora Sunnatulla qizi

Muammoli ta'lim va mediavositalar integratsiyasi asosida bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarida tanqidiy fikrlaşni rivojlantiriş metodikasi 498
Axadova Gulnoza Said qizi

Maktabgaça yoşdagi bolalarda matematik tasavvurlarni şakllantirişda raqamli texnologiyalarning pedagogik imkoniyatlari 504
Bahriddinova Barçinoy Ahrol qizi

Fizika öqitişda tadqiqotga asoslangan ta'lim: nazariy asoslari, darajalari va xorijiy tajriba 508
Jalolova Kamola Eralijon qizi

Maktabgaça yoşdagi bolalarni uqitişda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalaniş (suniy intelekt misolida) 514
Mahatova Davlatoy Dilmurodovna

Bölajak tarbiyaçilarning innovatsion-pedagogik faoliyatini rivojlantirişning zamonaviy yondaşuvlari 519
Maripova Nodira Xamidovna

Inklyuziv ta'limda stigmani oldini oliş pedagogik muammo sifatida 522
Parmanova Mahzuna Aliqul qizi

Maktabgaça ta'lim taşilotlarida integratsion yondaşuvlarni taşkil etişda pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalaniş 527
Tursunboyeva Zuxra Umid qizi

Ta'limda jamoani şakllantiriş, xodimlarni boşqariş va xavflarni aniqlaş: xalqaro ma'lumotlar tahlili 530
Vasila Ubaydullayeva Sadullayevna

Bölajak texnologik ta'lim öqituvçilariga baholaşni örgatiş metodikasi 533
Yusupov Muhammad Mahmudoviç

Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarida transformatsiya yondaşuvi asosida milliy özlikni anglaşni şakllantiriş pedagogik-psixologik muammo sifatida 535
Turaboyev Azamat Maxamadullayeviç

MAKTABGAÇA TA'LIM TAŞILOTLARIDA INTEGRATSION YONDAŞUVLARNI TAŞKIL ETIŞDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR VA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANIŞ

Tursunboyeva Zuxra Umid qizi
Osiyo texnologiyalar universiteti
El poçta: tursunboyevazuxra97@gmail.com

Annotatsiya: Uşbu maqolada Özbekiston Respublikasida maktabgaça ta'lim tizimida amalda qöllanilib kelinayotgan ,,Ilk qadam'' davlat öquv dasturi va undagi 5 ta rivojlantiruvçi markazlar va rivojlantiruvçi muhit tuşunçalari haqida yoritib berilgan . Şuningdek, zamonaviy pedagogik yondaşuvlar, innovatsion texnologiyalarni tatbiq etişning ahamiyati oçib berilgan.

Kalit sözlar: maktabgaça ta'lim, tarbiyaçi, rivojlantiruvçi markaz,rivojlantiruvçi muhit, ,,Ilk qadam'', innovatsiya, metodika, muammo, motivatsiya.

Abstract: This article discusses the state curriculum "First Step" and the concepts of 5 developmental centers and a developmental environment in it, whiç is being implemented in the presçool education system of the Republic of Uzbekistan. It also reveals the importance of implementing modern pedagogical approaçes and innovative teçnologies.

Key words: presçool education, educator, developmental center, developmental environment, "First step", innovation, methodology, problem, motivation.

Аннотация: В данной статье рассматривается государственная учебная программа "Первый шаг" и концепции 5 центров развития и развивающей среды в ней, реализуемая в системе дошкольного образования Республики Узбекистан. Также раскрывается важность внедрения современных педагогических подходов и инновационных технологий.

Ключевые слова: дошкольное образование, воспитатель, центр развития, среда развития, "Первый шаг", инновации, методология, проблема, мотивация.

KIRIŞ

Hozirgi kunda Özbekiston Respublikasida "Ilk qadam" davlat öquv dasturi asosida maktabgaça ta'lim taşkilotlarida beşta rivojlantiruvçi markaz faoliyat yuritmoqda. Uşbu markazlar maktabgaça yoşdagi bolalarning aqliy, jismoniy, ruhiy va estetik rivojlanişini ilmiy yondaşuvlar asosida ta'minlaş, zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalangan holda ularni maktab ta'limiga tayyorlaşni maqsad qilgan. Şu nuqtai nazardan, rivojlantiruvçi markazlar faoliyatini integratsion maşğulotlar asosida özaro uyğunlaştirib taşkil etiş hozirgi kunda dolzarb pedagogik masala hisoblanadi.

Çunki bunday yondaşuv maktabgaça ta'limda ta'lim-tarbiya jarayonining samaradorligi va sifatini oşirişga xizmat qiladi. Bunday yönalişda bolalarga ta'lim tarbiy berişda albatta biz rivojlantiruvçi muhitga ham katta ahamiyat qaratişimiz kerak.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR ŞARHI

Maktabgaça ta'lim taşkilotlarida rivojlantiruvçi muhitni taşkil etiş - bu öquvçilarning intellektual, emotsional va jismoniy rivojlanişini qöllab-quvvatlovçi, ularni hayotga tayyorlaydigan va ijtimoiylaşuv jarayonini mustahkamlovçi ta'lim va tarbiya muhitini yaratiş jarayonidir.

Maktabgaça ta'lim taşkilotlarida integratsion yondaşuvni samarali taşkil etiş bevosita qöllanilayotgan pedagogik texnologiyalarning mazmuni, ahamiyati va sifatiga boğliqdir. Pedagogik texnologiya ta'lim jarayonini oldindan rejalaştiriş, taşkil etiş va kutilgan natijaga erişişni kafolatlovçi tizimli faoliyat sifatida namoyon böladi. Integratsion yondaşuv şaroitida pedagogik texnologiyalar quyidagi xususiyatlarga ega bölişi zarur: ta'lim jarayonining kompleksligini ta'minlaş, bolalarning faolligi va mustaqilligini oşiriş, turli rivojlaniş yönalişlarini özaro boğlaş, öyin, muloqot va biliş faoliyatini uyğunlaştiriş.

M. Montessori tadqiqotlarida maxsus taşkil etilgan rivojlantiruvçi muhit bolaning mustaqilligi va biliş faolligini oşiruvçi muhim pedagogik omil sifatida qaraladi.

J. Dyui ta'lim jarayonida amaliy faoliyat va tajribaga asoslangan öqitişning ahamiyatini ta'kidlagan.

L. S. Vigotskiy esa bolalarning rivojlanişida ijtimoiy hamkorlik, muloqot va pedagogik qöllab-quvvatlaşning muhimligini ilmiy asoslagan.

Mazkur yondaşuvlar tahlili maktabgaça ta'lim taşkilotlaridagi beşta rivojlantiruvçi markaz faoliyatini özaro integratsiyalaş, innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalaniş hamda bolalarning intellektual, ijodiy, kommunikativ va ijtimoiy kompetensiyalarini kompleks rivojlantiriş zarurligini körsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Şu jihatdan, maktabgaça ta'limda an'anaviy metodlardan köra innovatsion va interfaol texnologiyalar ustuvor ahamiyat kasb etadi.

Integratsion ta'limda qöllaniladigan asosiy pedagogik texnologiyalar

1. **Kvest öyin texnologiyasi -** Maktabgaça yoşdagi bolalar faoliyatining yetakçi turi öyin bölganligi sababli, öyin texnologiyasi integratsiyaning asosiy vositasi hisoblanadi. Öyin jarayonida bola bir vaqtning özida: Masalan, syujetli-rolli öyinlarda "kasalxona", "dökon", "oila" kabi vaziyatlar orqali turli bilim va könikmalar integratsiyalaşadi.
2. **Muammoli ta'lim texnologiyasi -** Bu texnologiya bolada mustaqil fikrlaşni şakllantirişga xizmat qiladi. Tarbiyaçi bolaga tayyor bilim bermaydi, balki muammoli vaziyat yaratadi. Masalan: "Nima uçun muz eriydi?", "Qanday qilib balandroq uy quriş mumkin?".Bunday savollar bolani:
3. **Loyiha (proyekt) texnologiyasi -** loyiha faoliyati integratsion yondaşuvning eng samarali şakllaridan biridir. Loyihalaş (lotinça, projectus - olğa taşlangan fikr, ğoya, obraz) metodi öz nomi bilan kelgusidagi işlarni amalga oşirişda rejalaştiriş bölib, proyekt ma'lum bir hisobkitoblarga, çizmalarga va boşqalarga asoslangan holda tavsiflaş, bayon qiliş şaklida mujassamlaşgan ğoya, fikrning ifodasidir.[1] Bu jarayonda bolalar ma'lum bir mavzu asosida turli faoliyatlarni bajaradilar. Masalan, "Fasllar" loyihasi: tabiatni kuzatiş, rasm çiziş, şe'r yodlaş, suhbat quriş. Bu esa bilimlarni bir tizimda özlaştirişga olib keladi.
4. **Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT)** - Zamonaviy ta'limda AKTdan foydalaniş integratsiyani yangi bosqiçga olib çiqadi. Yangi materialni tuşuntirişda vaqtni tejaş, materialni köproq vizual, qulayroq şaklda taqdim etiş, talabalarni idrok etişning turli tizimlariga ta'sir qiliş, şu bilan materialni yaxşiroq özlaştirişni ta'minlaş, talabalar tomonidan materialni özlaştiriş ustidan doimiy operativ nazorat,samarali ta'lim tizimini yaratişda zamonaviy kompyuter texnologiyalariga ega bölgan öqituvçining işidagi özgaruvçanlik, ularning pedagogik va uslubiy xohişlariga, öquvçilarning yoşiga, tayyorgarlik darajasiga, ta'lim muassasasi moddiy bazasining profili va xususiyatlariga boğliq.[2]

Masalan, interaktiv videolar orqali tabiat hodisalari tuşuntiriladi. Interfaol metodlarning integratsion yondaşuvdagi ahamiyati. Interfaol metodlar - bu bolalarni faol iştirok etişga undovçi, muloqotga asoslangan öqitiş usullaridir. Integratsion ta'limda ular quyidagi vazifalarni bajaradi: bolalar örtasida hamkorlikni rivojlantiradi, mustaqil fikrlaşni rağbatlantiradi, bilimlarni faol özlaştirişni ta'minlaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Maktabgaça ta'limda samarali interfaol metodlar sifatida quyidagi metodlarni keltirsak böladi:

1. **"Aqliy hujum" (Brainstorming).** Bolalarga savol beriladi va ular erkin javob beradilar. Bu metod:fikrlaş tezligini oşiradi, ijodiy yondaşuvni rivojlantiradi, turli ğoyalarni birlaştirişga yordam beradi.
2. **"Klaster" metodi.** Ma'lum bir tuşunça atrofida ğoyalar jamlanadi. Bu: bilimlarni tizimlaştirişga, tuşunçalar örtasidagi boğliqlikni körişga yordam beradi.

1 A.Qayumov, I.Parmonova "Innovatsion ta'lim texnologiyasida loyihalash metodi imkoniyatlari va uni amalga oshirish bosqichlari."
2 Niyazova N.A.,,Talim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish''.

3. **"Rol öynaş" metodi.** Bolalar turli rollarni bajariş orqali örganadilar. Bu metod: ijtimoiy tajribani şakllantiradi, nutq va muloqotni rivojlantiradi, real hayotga tayyorlaydi.
4. **"Kiçik guruhlarda işlaş".** Bolalar kiçik jamoalarda işlaydi. Natijada:hamkorlik rivojlanadi, mas'uliyat hissi şakllanadi, ijtimoiy moslaşuv kuçayadi.

Pedagog bu jarayonda: taşkil etuvçi va yönaltiruvçi, hamkor va kuzatuvçi, motivator sifatida faoliyat olib boradi.

Uning vazifasi: bolaga tayyor bilim beriş emas, balki uni mustaqil izlanişga undaş. Maktabgaça ta'lim taşkilotlarida integratsion yondaşuvni samarali taşkil etişda pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalaniş hal qiluvçi ahamiyatga ega. Uşbu vositalar yordamida ta'lim jarayoni faollaşadi, bolalarning qiziqişi ortadi va bilimlar yaxlit tizim sifatida şakllanadi.

Natijada bolalarda: mustaqil fikrlaş, muloqot könikmalari, ijodiy yondaşuv, ijtimoiy moslaşuv kabi muhim kompetensiyalar rivojlanadi.

"Integratsion faoliyat halqasi" texnologiyasi - bu rivojlaniş markazlaridagi faoliyatlarni aylanma (tsiklik) tizimda özaro boğlab, bolani bir faoliyatdan boşqasiga mantiqiy va uzviy ötkaziş orqali kompleks rivojlanişni ta'minlovçi pedagogik modeldir. Bu texnologiyada bola bir markazda boşlagan faoliyatini boşqa markazda davom ettiradi va yakunda umumiy natijaga erişadi. Maqsadi:

1) bolalarda bilimlar örtasidagi boğliqlikni şakllantiriş
2) faoliyatlararo integratsiyani kuçaytiriş
3) mustaqil va tizimli fikrlaşni rivojlantiriş.

Asosiy tamoyillar: uzviylik va ketma-ketlik, faoliyatlararo boğliqlik, bolaga yönaltirilganlik, erkin tanlov va harakat. Amalga oşiriş bosqiçlari:

1-bosqiç: **Motivatsion kiriş:** Tarbiyaçi umumiy muammo yoki mavzuni beradi. Masalan: "Qanday qilib quşlar uçun uy quramiz?"

2-bosqiç: **Faoliyatlar halqasi.** Bolalar quyidagi markazlar böylab harakatlanadi:

1. Til va nutq markazi → quşlar haqida suhbat, hikoya.
2. Quriş yasaş va konstruksiyalaş markazi → quş uyasini yasaş.
3. San'at markazi → quş rasmini çiziş.
4. Syujetli rolli öyinlar va drammalaştiriş markazi → "quşlar hayoti"ni sahnalaştiriş.
5. Fan va tabiat markaziv → tabiat burçagida quşlarni kuzatiş.

3-bosqiç: **Integratsion yakun.** Barça faoliyatlar yakunda birlaştiriladi:

a) umumiy loyiha (quş uyi + hikoya + rasm)
b) bolalar öz işlarini tuşuntiradi.

Kutilayotgan natijalar: bilimlar tizimlaşadi, tafakkur integrativ rivojlanadi, nutq va muloqot faollaşadi, ijodkorlik oşadi. An'anaviy markazlarda faoliyatlar alohida taşkil etiladi, bu texnologiyada esa ular "halqa" sifatida bir-biriga ulanadi va uzluksiz rivojlaniş yuz beradi.

Rivojlantiruvçi markazlarda ta'limiy faoliyatni taşkil etiş jarayoni tizimli, individual yondaşuv va interaktiv metodlardan foydalanişni talab qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tarbiyaçining nazorati va metodik yondaşuvi bolalarning bilim, könikma va kompetensiyalarini rivojlantirişda asosiy rol öynaydi, şu bilan birga ota-ona hamkorligi orqali ta'lim jarayoni yanada samarali amalga oşiriladi. Ana şu jarayon orqali bolalar rivojlanayotgan ta'lim tizimining asosiy printsiplariga muvofiq bilim, könikma va malakalarni mustahkamlaş imkoniyatiga ega böladilar. Şu bilan birga, rivojlantiruvçi markazlarda erkin va individual yondaşuvni ta'minlaş, bolalarning mustaqil fikrlaş va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirişning ilmiy asoslangan mexanizmini yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar röyxati:

1. Özbekiston Respublikasi Prezidentining "Maktabgaça ta'lim tizimini tubdan takomillaştiriş töğrisida"gi PQ-4312-sonli qarori.
2. Özbekiston Respublikasi "Ta'lim töğrisida"gi Qonuni.
3. Özbekiston Respublikasining takomillaştirilgan ,, Ilk qadam'' davlat öquv dasturi 2022-yil.
4. Hasanboyeva O., Xodjayev M. Maktabgaça ta'lim pedagogikasi. - Toşkent, 2021.
5. Z.U.Tursunboyeva ,,Maktabgaça yoşdagi bolalarni atrof-olam bilan taniştiriş uslublari.- T:.,,Pedagoğ' jurnali 354-3592.
6. Z.U.Tursunboyeva,,Atrof olam bilan taniştirişga oid didaktik öyinlar'' T.:,,Muğallim hem uzluksiz bilimlendiriu'' jurnali 526-531-b.

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02 Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar böyiça)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport maşğulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqiçlari böyiça)
13.00.07 Ta’limda menejment
13.00.08 Maktabgaça ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA’LIMI

Mas’ul muharrir: Ramzidin Aşurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovçi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №11(3)

© Materiallar köçirib bosilganda “Maktabgaça va maktab ta’limi” jurnali manba sifatida körsatilişi şart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul.
Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin.
Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

“Maktabgaça va maktab ta’limi” jurnali 26.09.2023-yildan
Özbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№C–5669363 reyestr raqami tartibi böyiça röyxatdan ötkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toşkent şahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.